

M megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félfévre 6 ft, évszázadra 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: helyszo-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjen László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent Nyititéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Néptanítók gyűlése Kolozsvárról.

A helybeli néptanítók felekezeti különbség nélkül f. hó 12-én értekezletet tartottak, melynek tárgya volt: Kolozsvárról egy általános néptanító-gyűlés rendezése s illetőleg egy -- a közép-erdélyi részre kiterjedő néptanító-egylet szervezése. Az értekezlet, melyben a tanítóképzési, polgári és főiskolai tanár urak közül is részt vettek néhányan, az egybehívandó gyűlés előkészítése céljából korábban kiküldött albizottságok jelentéseit hallgató meg, melyekből örömmel győződött meg arról, hogy az üdvös törekvés, melyben a népnevelésügy hátrált sorában szíves fogadtatásra talált. A városi hatóság részéről is támogatás ígértett, többen szállásokat ajánlottak a vidékről érkező néptanítók számára, mások a gyűlés alkalmára rendezendő taneszköz kiállításához ígérték tárgyakat stb. Az értekezlet ily kedvező előjelek folytán a közgyűlés idejéül november hó 2-4-ik napjait tűzte ki s elhatározta erélyesen oda törekedni, hogy a gyűlés minél tanúságosabbá s élvezetesebbé tételtesse. A gyűlés programja közelébb tétetik közzé, addig is fölkeretnek azok, kik a vidéki tanítóok szállással ellátása, vagy a gyűlés költségeihez járulással az üdvös törekvést előmozdítani óhajtják, hogy ebbeli készségüket a rendező albizottság elnöke Szász Lajos néptanító urnál (lakása bel-farkasutca) közölni sziveskedjenek.

Lapszemle.

A „Pesti Napló“ a cseh kiegyezési mű azon érdekes hiányát constatálja, hogy a közös külügyekbe való befolyás módjáról nem gondoskodott. Pedig ki fogja ezt s miként érvényesíteni? ránk nézve nem lehet közönyös, kik a XII. t. cz. 8. szakasza szerint azt kormányunk feje által gyakoroljuk, csupán Rieger emlékezett meg ne, a kiegyezést ajánló beszédében a benső forduló politikának kihatásáról a keleti külpolitikára, szép mesét mondván. Vajjon a külügyminiszter maga fog-e csak ez ügyben intézkedni beleszólása nélkül annak, mi Ausztriába marad? s ha a magyar kormány feje szövetségben fontos külügyi actionál jogos befolyását érvényesíti, mely befolyással fog találkozni? mily nézetekre kellend a külügyminiszternek hallgatnia? avagy tán ezis Csehország virtuális jogaival visszaszál a koronára? vagy ha a többi tartományoknak is hasonló jogkörök leend a csehekkel, azok mindegyike hozzájáruland a külügyek vezetéséhez? Pedig figyelembe vendő, kivált ha a szláv többséggel bíró reichsrath a cseh elaboratumot magáévé téve kebeléből választja meg delegátusait, mert németet nem lévén miből választani, lesz szláv többségű delegatio. Ennek külpolitikájára pedig előre is öröndetes kihatás, s ha egy cseh burggraffal még egy tiroli kormányfő hozzájárul a külügyekhez, oly panoráma nyílik meg előttünk, mely érdemes lesz a megtekintésre.

A „P. Lloyd“ nem tudja, micsoda benyomást fog a Deákpartí sajtó tul az alkotmánypárra gyakorolni. Az ingerültség ott nem közönséges. Egyelőre csupán az a dandó engedmények alakjáról s mértékéről lehetvén szó, nekünk egyéb szerepünk nics, mint a kiegyezésből eredhető veszélyekre figyelmeztetni. A másik teendőnk bevárni, nem sértelek-e meg a magyar kiegyezés? A cseh landtag formalázta kívánatait, a reichsrath fog elfogadhatásuk fölött határozni. Kérdés azonban, létre fog-e az jöhetni, miután a németek más mint törvényes reichsrathba nem hajlandók belépni? S ha a csehek ezt feltételelesen teszik, törvényességét megsértetnek fogják-e a németek tekinteni? Hivatalosan ezt egyik landtag a másikkal nem közölvén, mindegyik követ csak az alkotmányos decemberi reichsrathot kell, hogy törvényesnek tekintse, míg abban máskép nem nyilatkozik, midőn a többség itéli. Ha ezt teszi, a dissidensek kiléphetnek, ha többség nem decemberinek nyilatkoztatja ki, annak feloszlata szükséges a kormány részéről, mely kölmben alkotmányértésben marasztalható el; a midőn az alkotmányos elv sérelme a birodalom másik felében minden következményeivel beáll, nem hivatásunk egyébiránt magunkat bírákúl feltolunk, mert meg lehet, hogy Hohenwarth a csehek ki nem elégíthetőségét azokra tolja, kik meg nem jellenésökkel a kiegyezést meghusították. Az alkotmánypartiaknak csak nyugalom ajánlható, kivált a csehek korai ingerkedései miatt, kik a 30 procentnyi terhekkel állítólag 50 procentnyi előnyökben állítanak minket részesülteknek.

Ugyan a „Pester Lloyd“ egy másik cikkében számokkal forasztja torkára egy állítólag pesti horvát levelezőnek azon valólan állítást, hogy Magyarország távol a határvidékeknek áldozatot hozni, onnan 1.545.000 frt. hasznat huz. Az 1872-ik évre elő irányzott budgetből kiderült, hogy az osztrák-magyar közös ügyek költségének járulék-quotája, mely a határvidékekre, a magyar (bánati) határ vidéket s a bellóvári megyét is beleértve, esik, 1.973.755 frtba rug. Az „Obzor“ pénzügyére erre csak 1.600.000 frtot számít, mert a tárgyalásoknál ez átlag összeg vétetett fel kiindulási pontnak. A bölcös pénzügyérnek tudnia kellene, hogy az évről évre megállapított közös kiadás nem állandó, hanem változó lévén, a quota is változik. A szakértő pénzügyér továbbá kiolvasá a pénzügyminiszter jelentéséből, hogy a horvát slavon határvidék közigazgatási költsége 2.072.000 frt tesz. Any-

nyira nem terjed azonban ismerete, hogy tudná, miszerint ama járulékból nem foglaltatnak a határvidék minden közigazgatási költségei, nem tudja, hogy amajárulékból csak az öngazgatási költségekre vonatkozik, míg a nem öngazgatásiak: mint az összes pénzügykezelés, a kataszter és vesztelő intézetek 1.618.675 frtba kerülnek. Ha már most a közös ügyek kiadását (1.973.755 ft.) a határvidéki osztály költségeit a közös hadügyminiszterium elnöki irodájában (700 ft.) az autonóm igazgatás költségeit (2 millió 72.000 frtot horvát slavon és 692.497 frt. bánati határvidékekre); végül azon ügyek költségeit, melyek nem a bécsi miniszterium kiadásába, sem az önálló kormányzatba nem tartoznak, hanem a magyar korona központi kormánya által látatnak el (1.618.675 frtot a horvát, 555.703-ma a bárati vidékre) számbavesszük, a határvidék s bellóvári megyére összszükséglettel 6.919.530 frt. kívántatik.

Az 1872-ki államháztartás említett 6.918.530 frt kiadási költségcsükségletéből bevétel, az államerdőket is ide számitva, csak 3.888.874 frt vonható le. A végeredmény tehát 3.049.659 ft hiányt tüntet elénk, melyet nem lehet eltagadni. Sőt ha a bevételeket — természetesen az általuk feltételezett kiadásokat levonva, — számbavesszük, melyek már mostanig az államelölirányzatban, a magyar korona tartományaira felvétettek, és melyek 1872-re 672.002 frtban megállapítottak, még mindig 2.377.657 frt deficit áll elő, melyből a horvát slavon határvidékekre Bellóvárt is beleértve 2.210.395 frt, az utóbbi nélkül 1.969.605 frt esik.

A „Reform“ a „P. Lloyd“ hevességét gáncsolja, midőn a bécsieknek egy magyar intervenció lehetőségét helyezi kilátásba. A mi az osztrák ügyek fordulatára nézve magyar lapokban megjelenik csak magán nézetnek tekintendő. A Hohenwarth-miniszterium a cseh javaslatot pártolni fogja, az alkotmányomóditás a czélbavett utnál egyébbben nem érhető el. Ő felsége többi országai s tartományai együtt tekintetvén egyenjogu félnek a magyar korona országaival szemben, a dualizmus nincs veszélyeztetve. Az osztrák alkotmányos mód milyen legyen, a kiegyezés nem határozza meg. Akár a landtagból, akár reichsrathból küldetnek a delegatusok, a paritás megvan. Az osztrák delegatio mint egyetlen „országgyűlés“ kifejölása legyen-e, a csehek szerint osztrák belügyi kérdés és csak a csehekre lehet kötelező. Mig az irányunk vállalt kötelezések megtartatnak, az alkotmányváltozást megakadályozni nincs jogunkban. A cseh delegatusok nemcsak a cseh, de a közös országgyűlés tagjai is legyenek. Ha Hohenwarth feudális federalizmusát megbuktatnók, csak chaost állítanánk helyébe s a szerencsétlen Ausztria ulolsó consolidálási kísérleteit össze-törnők.

Népnevelés.

Udvarhelyszék, 1871. septem. végén.

II.

A szék képviselő bizottmánya, iskolatanácsunk kezdeményezése folytán, elhatározta volt, hogy tekintettel a tanítóknak népünkkel szemben különben is kényes állására, mint szintén azon körülményre, hogy az iskolai hatóságok e végre megbízott tagjai, nagyon ritkán szokták föl hívni a községi előjáróságokat a mulasztásokért járó büntetések alkalmazásba vételére, kiket e hanyagságért még felelősségre sem lehet vonni; magok a kézségi bírák kötelezessenek, hogy hetenként személyesen szerezzenek maguknak meggyőződést a történt mulasztásokról, és az azokért járó büntetéseket, felelősség terhe alatt, azonnal vegyék alkalmazásba. Ezen intézkedés megújítása s az eddiginél szigorubb keresztülvitele, a mult évi tapasztalatok által böven indokolva van, és pedig annyival inkább, mert némely községben, hol t. i. különböző felekezethez tartozó tankötelesek vannak, felügyelő ur azok létszámának pontos kimutatásához sem vala képes jutni.

A tanítók legnagyobb részének fizetése megdöbentően silány, de ezen idült bajnak akár csak részbeni orvoslásához ez időszert szintén kevés reményünk lehet.

A mi az iskolák állapotát illeti, néhány buzgóbb község kivételével, hol részint új iskolaházak építettek, részint építés alatt állanak, vagy belső berendezés tekintetében javítottak — nagyon kevés a mit e téren javulásnak lehet nevezni.

Iskolai tanácsunknak a mult ülésből kelt azon kezdeményezése, melynéllogva intézkedett aziránt, hogy a hivatásunknak meg nem felelő iskolák, a törvény értelmében leendő megintés végett felterjesztessenek, kedvező sikerre vezetett; ugyanis, ennek folytán megrendeltetett az ilyen iskolák teljes névjegyzékének fölterjesztése, minek következtében 86 iskola terjesztett föl, részint előleges figyelmeztetés, részint a törvényes megintések azonnali megkezdhetése végett. Ezen intézkedés kettőzött tevékenységre fogja serkenteni az illető isk. hatóságokat.

A népnevelésügy terén figyelemre méltó mozzanat még, a hivatalban levő tanítók számára rendezett idej pótanfolyam, mely Székely-Kereszturon augusztus 11. és szeptember 11-ke közt folyt le, s a melynek üdvös kedvezményeiben felekezeti és nemzeti különbség nélkül 171 néptanító részesült, a kik közül 75 r. kath., 54 ev. ref., 31 aunitárius, 2 g. kath., 1 luth. volt. A másik

vezetés jelenség az, hogy iskoláinknak taneszközökkel való felszerelése körül nem csekély haladás történt; ugyanis számító gép már minden iskola számára érkezett, s a legnagyobb rész már rendeltetés helyére is jutott; ezekenkívül 26 iskola értékesebb természettani eszközgyűjteményvel látatott el.

A közelebbi időben sikerült Etéd községében a szűk helyiséggel bíró felekezeti iskolától a fu-iskolát elkülönítve, községi uton rendezni. A tanító fizetés 300 frt o. é., lakás és 2 öl tüzi fa, mely a község által hordozandó. A pályázat kihirdetett, és a többi következnii fog.

Mintogy a közelebb mult évek tapasztalatai elszomorítólag igazolták, hogy a tankötelezettség életbe léptetésére vonatkozó előleges és erélyes intézkedések foganatosítása, az illető hatóságok részéről elhanyagolatott; felügyelő ur e bajon segitendő, idejekorán megtalálta a széki tisztséget az iránt:

a) hogy september 25-ig minden községi bíró állítsa össze a községben levő összes tankötelesek jegyzékét, ideértve az ismétlő iskolásokat is;

b) figyelmeztesse a szülőket, a népoktatási törvény 4. §-ben felsorolt büntetésekre, végrehajtás terhe alatt, hogy október 2-án elkezdve tanköteles gyermekeiket pontosan jartassák iskolába;

c) hogy október 7-én elkezdve, minden szombaton, minden községi bíró vizsgálja meg a községben levő iskolát vagy iskolákat, s a kimaradtak szülőin, kik gyermekei tankötelezettségüknek más intézetekben sem tesznek eleget, az első foku büntetést azonnal hajtassa föl; a második szombaton, az akkor is kimaradtak szülői, a második foku büntetésen, s így tovább marasztaltassanak el; olyan kötelezettséggel, hogy ha valamelyik bíró ezen eljárásban hanyagnak talátatnék, az általa föl nem szedett büntetések rajta — utólagos kárpótlás kizárásával — föl hajtassanak;

d) hogy eljárása eredményéről minden községi bíró, tízenegy naponként, azonnal pontosan tegye meg jelentését az illető dulói hivatalhoz, honnan e jelentések felügyelő urhoz átteendők a végett, hogy iskolalátogatásai alkalmával, a jelentések tartalmát, a tényleges állapottal összehasonlítva, a netaláni eltéréseket megállapíthassa, s azok iránt a szükséges lépéseket, az illető hatóságnál megtehesse.

Hisszük, hogy ezen czélszerű intézkedés meg fogja teremni hasznos gyümölcseit; hiszszük, hogy népiünk nemcsak belátni, de előmozdítani is fogja a nevelés által föl tételezett saját életérdekeit, s nem fog azon jóakaróira hallgatni, a kik nem általják ajkaikra venni, hogy a nagy népoktatás miatt, maholnap kocsist, bérest, liberális cselédet sem kaphatnak! Hallottad-e ezt boldogult Eötvösünk dicsőült szelleme?! r. l.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Zágráb. Az ogulini ezredben támadt lázadás a határőrcsapatok által leveretett; többen a felkelőket vezető ultrák közül elesetek, mások elfogattak. Itt is ragasztottak volt ki lázadásra felhívó placateokat, de a nép közönyösen fogadta azokat. Rakoviczát és Proveniczát lövés nélkül szállta meg a szluini zászlóalj, a felkelők a hegyek közé futottak. A felkelt rakozdi század két század által, Schestak ezredes vezetés alatt, körül fogatván szétveretett, elesetek és mind el is temetettek: Raticus, Kwaternik és Bach vezetők, többen a havasokba menekültek. A lázadás színhelye megszállatott; csak határőrök vitettek a felkelők ellen. Vezetők voltak: Kwaternik ügyvéd, Bach a „Krvatska“ szerkesztője.

Bécs. Hohenwarth erősen áll, nem tör Beust megbuktatására. Habietinek és Jirecek nem mondtak le, ugy Schaffle se. A miniszterium memorandumot készít a császárhoz.

Insbruck. A landtag felirata elismeri a kiegyezést Magyarországgal, de kívánja, hogy ő Felsége fogadja el a hódolatot, mint Tirol grófja.

Prága. A csehek azt állítják, hogy a cseh kiegyezési javaslatokat Andrassy gróf előlegesen ismerte, s nem tett ellenvetést.

A „Nar. Listy“ arra emlékeztet, hogy 1848-ban szláv ezredek mentek Bécs ellen; ha ez most rendeltetnék, a szláv katonák hasonló lelkesedéssel indulnának Bécsre.

A „Pokrok“ Bécsset polgárháboru lehetőségére figyelmezteti. A szlávok Bécs ellen menve a földdel egyenlővé tennék azt.

Konstantinápoly. Hire jár, hogy a

szultán alkotmányt akar adni birodalmának, nemzeti parlamenttel.

Legujabb táviratok.

Stuttgart, okt. 11. Minden nap várják azon rendeletet, mely szerint egy porosz tábornok fog kinevezetni a württembergi csapatok főparancsnokává.

A „Wiener Abp.“ az alsó ausztriai tartománygyűlésben tegnapelőtt előfordult eseményekre vonatkozólag azt mondja, hogy a viták modora minden volt inkább, csak parlamenti nem; mivel oly tényező vonatott be a vitába, mely minden alkotmányos alapelv és az érvényben lévő alkotmánynak minden szabálya szerint érinthetetlenek tekinthető; — másrésztől a társadalmi szokások határait is nagyon túllépték, és oly hangon kezdék rá, mely a helyet határozottan bemooskolá. — A „W. Abp.“ a „Wanderer“ azon híret, mintha a tegnapi miniszteri tanács az „aula“-ban történt eseményekkel foglalkozott volna, keholmányan nyilatkoztatja.

New-york, oct. 12. Chichagoban 75000 ember elhelyezésére sátrak érkeztek. A romok közt sok hulla talátatott, 40 fosztogató meglövelett. Canadából böven érkezik a segély.

Bécs, oct. 12. állítólag Jiricek és Schaffle miniszterek az Aulában történtek miatt a miniszter tanácsban az egyetem bezáratását kívánták, mit a minisztertanács nem fogadott el.

Prága, oct. 12. Az új királyi leirat, mely felelet a cseh országgyűlés feliratra, a hétfői ülésben osztatik ki. A cseh club indítványt tesz a reichsrathnak Bécsből Krem-sierbe áttételére.

A cseh kiegyezési javaslat.

(Folytatás.)

VI. A cseh királyság hozzájárul a magyar királysággal kötött azon egyezményhez, mely szerint a közös ügyek költségeinek fedezésére a magyar korona országai 30 százalékkal, a többi királyságok és országok 70 százalékkal járulnak. E költségből, a Magyarországgal utólagosan kötött egyezmény értelmében, legelől levonandó a határvidéki fokonkénti polgárosításból egyedül Magyarországot terhelő, most 1³/₁₀ százalékra megállapított és 2 százaléki felmenő hányad. A közöseknak nyilvánított vámbevételekből levonandók mindenek előtt az adók és megterítések, a maradvány a közös költségek fedezésére fordítandó és azért a közös szükségletből előleg levonandó. Ezen egyezményről fogva a magyar korona országai egyrészt, és a többi királyságok és országok másrészt kötelezve, a járulék fedezésére honnaponként havi bevételeik egy hányadát beszolgáltatni, mely hányad oly arányban áll a havi bevételekhez, mint a hozzájárulási összeg áll az illető esztendő kiadási budgetjének főösszegéhez; és e királyságok és országok kötelezve azon esetre, ha a havi hányadok összege sem tenné ki a teljes járuléki összeget, e különbözetet, tekintet nélkül bevételeire, oly időközökben beszolgáltatni, hogy a közös államháztartás fenakadást ne szenvedjen. E határozványok 1877. december utolsójáig bírnak érvényben.

VII. A cseh királyság továbbá elismeri azon egyezményt is, mely a magyar korona országainak járulékat az általános államadósság költségeinek fedezéséhez határozza meg, és mely e czikkelyhez hiteles másolatban mellékeltek.

VIII. A cseh királyság nem kevésbé elismeri a Magyarországgal kötött kereskedelmi szövetséget is, mely e czikkhez szintén hiteles másolatban mellékelve van, a megállapított idő tartamára.

IX. Mind azon a cseh királyságot illető ügyek, melyek a monarchia valamennyi királyságai és országai közösi ügyeinek nem nyilvánítottak (I. cz.) elvileg a cseh tartománygyűlés törvényhozásához, illetőleg a cseh országai kormányzathoz tartoznak.

X. Minthogy pedig az egész monarchiára nézve közöseknak kijelentett ügyeken kívül vannak még olyanok is, melyek közös elintézése a monarchia és a királyságok és országok érdekében igen tanácsos és kívánatos, és különben is a cseh királyság részéről elfogadott, a magyar királysággal kötött egyezményben bizonyos tárgyak olyanoknak nyilvánítottak, melyek, ha nem is közösen, de ugyanazon — időről időre megállapítandó alapelvek szerint elintézendők, — a tartománygyűlés szükségesnek tartja oly ügyek mikénti tárgyalására nézve előre gondoskodni.

XI. Oly ügyek a következők:

1. A kereskedelmi ügyek, különösen a vámtörvényhozás, a kereskedelmi jog, tengeri jog és váltójog, a suly és mérték, a találmányi szabadalmak, bélyeg és minta oltalom, a szellemi tulajdon, pénzügybankok iránti törvényhozás, a menyiben az az egész monarchiában hasonló alapelvek szerint vétetik foganatba.

2. Az iparral összeköttetésben álló közvetlen adók, egyedúrások, regáliák, bélyeg és illetékek. A bélyeg és illeték tekintetében törvényhozás azonban nem szoríthatja meg a tartománygyűlés igazságügyi tivozási jogait.

3. Az éremügy és a pénzláb megállapítása.

4. Az intézkedés oly közlekedési intézetek tekin-

telében (vasut, posta, távir, hajózás) melyekről az e közös ügyek számára rendelendő képviselet részéről elismerték, melyek az összes monarchia vagy annak többi országai érdekét érintik, vagy több országos közgazgatási területet összekötnek.

Továbbá a törvényhozás a távir, posta, vasutak és hajózás tekintetében a mennyiben az a fenérintet közös közlekedési intézetekre és azok igazgatására vonatkozik, azután a mennyiben katonai, kereskedelmi és közrendészeti szempontból oly közlekedési intézetek egyenlő elvek szerinti igazgatása szükséges volna.

5. A vérdíszter megállapítása, továbbá azon ügyek, melyek a katonakötelezettség módozataira, rendje és tartamára vonatkoznak, különösen az állandó hadseregbe besorozandó legénység számának engedélyezése és a póttartalék felosztása a népességi számarány megtartása mellett; végül mindazon törvények, melyek a hadsereg harcképességének fenntartására szükségesek, mint: a tartalékosok és szabadságosok nyilvántartása, az altisztek ellátására, lovak összeírására vonatkozó törvények, a katonai büntető törvény, stb.

Ha a besorozandó legénység felosztásának arányában volnának módosítások eszközölendők, erre a landtag beleegyezése szükséges.

Az országnak a honvédségre vonatkozó mily törvényhozási vagy kormányzati ügyei tartassanak fen, azt későbbi határozatok fogják megállapítani.

6. A pénzügyre vonatkozólag: a) az államadósság névszerint a fundált és függő adósság kezelése és ellenőrzése a Magyarországgal kötött szerződés mérve szerinti, továbbá új kölcsön kötésére vonatkozó beleegyezés oly esetekben midőn a Magyarországgal fennálló egység értelmében közös kölcsön felvételéről van szó a monarchia közös szükségleteinek és oly esetekben, midőn e szükségletek fedezésére Magyarországgal nem köthetnek közös kölcsön anaak elhatározása, ha vajjon e szükséglet quotális felosztás vagy közös pénzügyvel állt fedezésre; végül esetleg függő államadósság csinalása iránti beleegyezése a rendkívüli pénzügyi szükséglet fedezésére; b) az ingatlan közös állam vagyon, nem sértve a királyságok és országok tulajdonjogát, vagy más jogigényeit; c) az e czikkben érintett ügyek igazgatására szükséges kiadások megállapítása, azok fedezésére és azok feletti számadás.

Végül fontos tekintetnek fogva ide számítottak. 7. az állampolgárság, és a külföldiek tartózkodása és időnkinti letelepedése iránti törvényhozási.

(Vége köv.)

Értesítés.

A nagyméltóságú földmívelési ipar- és kereskedelmi magy. kir. miniszterium október 3. 9925 sz. alatti elhatározásával a kolozs-monostori magy. kir. gazdasági tanintézetben rendelkezés alatt álló 12 állami alapítványi helyeket a következő ifjaknak adományozta. Márton Béla, Tulokdi Samu, Páll Károly, Benczedi János, Kál-

mán Mózes, Vajka Gyula, Simon Lázár, Nyárad István, Damó Vilmos, Tömösvári Miklós, Imreh Zsigmond, Kaszaly Gyula.

A szabadhelyekre pedig kinevezettek: Bali Kálmán, Kakuci Sándor, Szattinger József, Nagy Imre.

Miről az illetők azon megjegyzéssel értesítettek, miszerint helyeik elfoglalása végett magokat folyó hó 28-ig az igazgatóságánál okvetlenül bejelentették.

A többi folyamodók pedig felhívatnak, hogy folyamodványaik és bizonyítványaik átvételére vagy hovátküldésére végett forduljanak az alóli igazgatóságához.

K.-Monostor, 1871. oct. 10.

Kodolányi Antal,
igazgató.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, október 14.

— **A királyné**, hír szerint, az idén nem jön Gődöllőre, hanem Ischlből egyenesen Meránba utazik, s ott tölti a téli napokat.

— **A királyi ügyészek kinevezésére** vonatkozó igazságügyminiszteri felterjesztés a „P. N.“ szerint a legfelsőbb elhatározással ellátva már visszaérkezett az igazságügyminiszterhez. Összesen 55 királyi ügyész nevezetelt ki.

— **A belügyminiszter** az utolsó napokban Győr-, Nograd-, Árva-, Torda-, Torna-, Torontál-, Győr-, Mosony-, Küküllő-, Liptó-, Zaránd- és Bács-megyék, valamint a Hajdu- és nagy-kikindai kerületek szervezeti munkálatait intézte el. Ezzel az eddig a miniszteriumhoz beküldött összes szervezési munkálatok átvizsgálása be van fejezve. Még tíz megye nem küldötte be elaboratumait.

— **Az igazságügyminiszterium** részéről felszólítatnak mindazok, kik az első folyamodási törvény-szabályok szerzése alkalmából elnöki állomásra pályamondtak, de ki nem nevezettek, hogy pályázati kérvényeiket f. é. november 15-éig vagy személyesen, vagy igazolt meghatalmazottjaik által az igazságügyminiszterium elnöki irodájában átvegyék, miután ez idő elteltével kérvényeik az illető törvényhatóságok utján fognak kezéikhez szolgáltatni.

— **Eötvös emléklap.** Halász István egy sikeres képét adott ki, melyen oszloptalpon Eötvös arcképe áll, körülötte Pannónia, Klio és Apolló és a 48-beli miniszterek alakjai, az ercsi-i kápolna, a „megfagyott gyermek“ illustratioja stb. A kép ára 2 frt, jövedelmek fele az Eötvös emlékre fordítatik.

— **Vailati tanár által vasárnap a városi redoutban rendezendő hangverseny műsorzata:** I. szakasz: 1. Nagy Ábránd, Bellini „Pirata“ operájából, mandolinon előadja Vailati. 2. Legújabb változatok Proch F.-től. Éneklő Vikol Póli k. a. 3. Air varie. Morceau de Salon. Vieux-temps H.-től. Előadja hegedűn Raczek Zsófia, Ruzitska Béláné urasszony. 4. Souvenir d'Allemagne.

Mandolinon előadja Vailati. II. szakasz: 1. A velencei carneval. Előadja az egy hurok gitáron Vailati. 2. a) Eolienne. b) La Cabaletta. Ridley Kohmetől. Előadja hegedűn Raczek Zsófia, Ruzitska Béláné urasszony. 3. „Tavaszi dal“ Gounodtól. Éneklő Vikol Póli k. a. 4. Nagy ábránd a mandolinon Bellinitől. Előadja Vailati.

— **A magyar kir.** csik-udvarhelyi 26-ik számú honvédszázalaj parancsnoksága tudtul adja, hogy az ideji ellenőrzési szemlék az ugyanezen évi őszi gyakorlatokban részt nem vett honvédek fölött a következő napokon és helyeken fognak megtartani, u. m.: Székely Udvarhelyen oct. 23-án; Baróthon 24-én; Csik-Szeredán 24-én, Gyergyó-Szent-Miklóson 19-én; mindig reggeli 8 órakor kezdve. Azon honvédek részére kik igazolható és fontos okok miatt a fenti határnapokon nem jelenkezhetnek. folyó hó 29-ére Csik-Szeredába utóellenőrzési szemle-nap tüzelik ki.

— **Részeg volt.** Egy híres angol orvost betegágyhoz hívtak. Elővette óráját s a beteg útervérését vizsgálta, de egyszer csak ezt dnyögi magában „részeg vagy!“ Azt javasla a patientsnek, maradjon másnapig az ágyban, majd akkor ismét meglátogatja. Következő nap reggelén egy levelet kézbesítenek, melyben a beteg hölgy így nyilatkozik: igaz volt Doctor! fogadja el a honorariumot s 10 frankot küldje az élelsmü doctornak.

— **Zágrában nagy föltűnést** okoz egy sikkasztási eset, melyet a „Hrvatska“ című magyarellenes lap szerkesztője vitt végbe ki f. hó 3-dikán a jozsefstáli posta hivatalban megfordulván, alkalmat lelt egy 15,000 forinttal terhelt levél elidogenítésére. Az élelsmü szerkesztő még az nap délután a határvidéken termett s mint haljuk egyike azon koryphaeusoknak, kik az ogulini lázadás előidézők.

— **Hamburgban** közelebb egy afrikai király számára készítek koporsót. Aqua Iberia királya nem halt ugyan meg, de az a gondolata támadt, hogy utolsó nyughelyét még életében elkészítteti, hogy az örökös „memento mori“ gyanánt álljon előtte. A koporsó fenőfából van készíte belése vörös bársony, párnái pedig fehér selyemből készítek. A koporsón öt üveg ablak van s födelére tükröt alkalmaztak. De mindennél különösb az, hogy a koporsó fölszerelése közt két üveg és több pohár is látható.

— **Megjelent** az „Erdészeti Lapok“ az országos erdészeti egyesület közlönye 10-dik évfolyamának IX. füzeté, Divald Adolf és Wagner Károly lapvezetők kiadása és Bedő Albert szerkesztése mellett, a következő érdekes tartalommal: Horvátország kinostári erdeiről. Erdőtörvényt kérünk. Az ország birodalmi erdészeti egylet igazgatóságának felirata az ottani földművelési miniszterhez. Pénzügyminiszteri körrendelet az erdőkárosítások ügyében. Szabályrendelet. Bécsben 1873-ban világtárlat tartatik. Erdőtermények árjegyzéke. Különlék. Díjak elejtett vadakért. Az erdélyi erdészeti vizsgák.

— **A „Gazette de Cologne“** szerint a porosz követnek 119,000 frk fizetése van Párisban és London-

ban; 112,000 Bécsben és 150,000 Szt-Pétervárott. Az angol representatio kap Párisban 280,000 frkot; Bécsben és Szt-Pétervárott 230,000-et. A francia követ 300,000 frkot huz Londonban és Szt-Pétervárott és 200,000-et Bécsben. Oroszország 238,000 frkot fizet londoni követjének, 210,000 frkot a Párisban levőnek és 131,000-et a Bécsben levőnek.

(—) **Nemzeti színház.** Csütörtökön október 12. Ernani helyett (Cereza elrekedése következtében) az „elkényeztetett férj“ és a „szép molnárné“ került színre. — Ez utóiban Boér Emma k. a. szeretetreméltó kedvességgel adta a czimszerepet. — Jean (Mátra) ábrázolásában sikerülten olvasza össze az átmeneteket. Ugyazint Kassainé imponant marquisné volt, s Kassai az öreg marquis kikerekített alakká tevő. — Az „elkényeztetett férj“-ben Aicher Anna k. a. és Erdélyi sikerrel működtek.

Vasárnap, okt. 15-én „Fokról Fokra.“ Életkép 5 képbén.

Árjegyzék a Kolozsvárt okt. hó 12-én tartott hetivásárról (alsó a. mérő középár). Tisztabuza 5 frt. 70 kr. Elegybuza 3 frt. 78 kr. Rozs 3 frt. 62 kr. Árpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 20 kr. Törökbuza 4 frt. 30 kr. Pityóka 1 frt. 86 kr. Marhahus fontja 20 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről. Oct. 13-ról: 5% Metalliques 56.80. 5% Nemzeti kölcsön 67.—. 1860-diki államkölcsön 94.25. Bankrészvények 761. Hitelrészvények 232.50. London 118. 75. Ezüst 117.75. Cs. kir. arany 5.69. Napoleondor 9.43.¹⁰.

Földtermentesítési kötvények: Magyar 79.—. Temesi 78.—. Erdélyi 74.—. Horv.-Slavon —.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilttér.

(277) 16-40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebészudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és
délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám,
1-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

V. **Beküldetett.** 20.

Minden betegnek erő és egészség, orvosság és költség nélkül.

Revalesciére du Barry Londonból.

Minden betegség gyógyítása gyógyszer és költség nélkül a delicat Revalesciére du Barry által Londonból, a mely gyermekeknek és felnőtteknél 50-szer megtakarítja a gyógyítási költséget.

72,000 gyomor-, ideg-, altesti-, mell-, tüdő-, gége-, hang-, lélegzés-, mirigy-, vese- és húgyhólyag-baj gyógyítása, a miről kívánságra másolatok ingyen és bérmentesen küldetnek.

Gyógy. sz. 64.210.

Nápoly, 17. april 1862.

Uram! Egy májbaj következtében 7 év óta horzasztó állapotban voltam, elsoványodtam, s kiülődtam. Nem valék képes irni vagy olvasni; minden izom reszketett testemben; rossz emésztés, folytonos álmatlanság szüntelen idegingerben tartott, mely ide oda üzött, soha nyugtot nem adott; e mellett mindig buskomor valék. Sok orvos kimerült gyógyításomban, de bajaimat nem enyhíté. Teljes kétségbeesésben megkísértém önnek Revalesciére du Barry-ját, s most, miután 3 hónapig éltém vele, hálát mondok az Istennek. A Revalesciére

legnagyobb dicséret érdemel, visszaadta tökéletesen egészségemet s abba a helyzetbe tett, hogy társadalmi állásomat ismét elfoglalhatom.

Öszinte hálaival és teljes tisztelettel

Bréhan marquis.

Táplálóból lévén a húsnál, a Revalesciére felnőtteknél és gyermekeknek 50-szer behozza árát gyógyszereszkemben.

Fontos bádog szelencékben 1 frt. 50 kr. 1 1/2 frt. 50 kr., 2 1/2 frt. 50 kr., 5 1/2 frt. 10 frt., 12 1/2 frt. 20 frt., 24 1/2 frt. 36 frt.

Revalesciére csokoláde poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 ft. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallischgasse 8. és Faulak József fűszerkereskedésében, Pesten Töröknel, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoute során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen feljül mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

1-2 (297)

Hirdetmény.

A folyó év november hava 1-5-ö napjától a jövő 1872-ik év október hava utolsó napjái a helybéli katonai laktanyák számára a város által tűzifa pótlékban mintegy 85 rövid öl tűzifa, továbbá mintegy 13 mássa világitási olaj, és mintegy 3000 tiz fontos részlet surló szalma lévén adandó, ezen kellekek bészolgáltatására

nézve folyó évi október hó 20-ik napján délelőtt 9 órakor a városház 4-ik számú termében árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozni kívánók a felkiáltási öszveg 10%-nek bánat pénzüli letétele mellett megjelenni felhivatnak. Bővebben értesülhetni az illető tanácsi előadónál, a tanácsház 10-ik számú iroda szobájában.

Szabad. kir. Kolozsvár város közigazgatási tanácsától, október 6-án 1871

„Rajta párok tánczoljunk!“ ára 1 frt 40 kr.

Nehézkes görcsöket

(nyavalyatörést)

levél által gyógyít egy százszoroson jónak bizonyult szerrel

Witt A.

Berlin, Lindenstrasse 18.

13-*

(256)

Szauter és Bokor

Hármas tankönyveit

ugy magyar mint német kiadásban

25% jutalékkal s bérmentve

szállítja fordulópostával

Ramazetter Károly Pécsent.

1-3 (298)

Szauter u. Bokor

Die Realien in der Volksschule

versendet mit Wendung der Post

bei 25% Rabatt franco

C. Ramazetter in Fünfkirchen.

Hajbetegek számára!

Csak tudományos úton lehet hajbetegeket gyógyítani. — Még a legjobb hajszert is ámitássá válik az avatlatlan kezében, mert csak a szakember képes a haj okát megtalálni, s részint egyuttal belső gyógyítás által azt elhárítani. Hogy az észszerű gyógykezelés mellett pillanatnyi csodasikorról nem lehet szó, mindenki értheti. Távol lakók sziveskedjenek néhány szál haját (lehetőleg gyökerestől) gorszóvel vizsgálat végett bérmentesen beküldeni, egyuttal életkorukat, a betegség tartamát és az ellene használt szereket megnevezni. A haj kihullás 4-6 hét alatt gyökeresen meggyógyul. Kopasz helyeken 6-8 hónap alatt új haj nő, ha a hajbör selyempapírral való dörzsölés után könnyedén megpirosodik. Korán megszütkült haj természetén utón, minden festőszer alkalmazása nélkül, eredeti színét visszanyeri. Mindezt eszközli

4-8 (278)

Dr. James Brown

HAJKÉSZÜLÉKEK FÖRAKTÁRA

Bostonban,

Bécsben Stadt, Adlegasse 8.

Levelek és megrendelések német, francia és angol nyelven.